

XEOGRAFÍA

OPCIÓN A

1.-Defina, nun máximo de cinco liñas, únicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: ría, paisaxe, efecto invernadoiro, provincia, enerxías renovables, silvicultura (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

1.-Defina, en un máximo de cinco liñas, únicamente catro de los siguientes términos geográficos, indicando algún ejemplo en relación con España o Galicia: ría, paisaje, efecto invernadero, provincia, energías renovables, silvicultura (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por término bien definido).

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):

a) A partir da información da figura, indique o nome de 2 provincias da rexión Surmediterránea e os 2 cabos -numerados- que limitan a rexión levantina (1 punto).

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

- Identifique o tipo de documento e a información presentada na figura 1 (1 punto).
- Explique as características dos caladoiros nacionais (1,5 puntos).
- Indique as posibles alternativas aos problemas que presenta a pesca (1,5 puntos).

2.-Atendiendo al documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):

a) A partir de la información de la figura, indique el nombre de 2 provincias de la región Surmediterránea y los 2 cabos -numerados- que limitan la región levantina (1 punto).

b) Comente el documento atendiendo a las siguientes cuestiones:

- Identifique el tipo de documento y la información presentada en la figura 1 (1 punto).
- Explique las características de los caladeros nacionales (1,5 puntos).
- Indique las posibles alternativas a los problemas que presenta la pesca (1,5 puntos).

Figura 1. Editorial Anaya

3.-Desenvolva o seguinte tema (puntuación máxima: 3 puntos): “Formación e evolución xeomorfolóxica da Península Ibérica e das Illas Canarias e Baleares (da era arcaica ao glaciario cuaternario)”.

3.-Desarrolle el siguiente tema (puntuación máxima: 3 puntos): “Formación y evolución geomorfológica de la Península Ibérica y de las Islas Canarias y Baleares (de la era arcaica al glaciario cuaternario)”.

XEOGRAFÍA

OPCIÓN B

1.- Defina, nun máximo de cinco liñas, únicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: inversión térmica, isohieta, agricultura ecolóxica, réxime demográfico, avesado (umbria), explotación intensiva (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

1.- Defina, en un máximo de cinco liñas, únicamente catro de los siguientes términos geográficos, indicando algún ejemplo en relación con España o Galicia: inversión térmica, isoyeta, agricultura ecológica, régimen demográfico, umbria, explotación intensiva (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por término bien definido).

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima 5 puntos):

- Nomee as unidades do relevo sinaladas na figura 1 (1 punto).
- Identifique o tipo de modelado da figura 2 e a rocha predominante (1 punto).
- Complete os elementos enumerados do 1 ao 4 na figura 2 con algún dos seguintes termos: *Domo.- Coada de lava.- Lapiás.- Depósito piroclástico.- Pedra cabaleira.- Dolina.- Cráter principal.- Cañón.- Tor.- Cono adventicio.- Sima.- Caos de bólas* (1 punto).
- Descrba o proceso de formación deste tipo de modelado (1 punto).
- Explique a orixe desta área litolóxica en España (1 punto).

2.-Atendiendo al documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):

- Nombre las unidades del relieve señaladas en la figura 1 (1 punto).
- Identifique el tipo de modelado de la figura 2 y la roca predominante (1 punto).
- Complete los elementos enumerados del 1 al 4 en la figura 2 con alguno de los siguientes términos: *Domo.- Colada de lava.- Lapiáz.- Depósito piroclástico.- Piedra caballera.- Dolina.- Cráter principal.- Cañón.- Tor.- Cono adventicio.- Sima.- Caos de bolas.* (1 punto).
- Descrba el proceso de formación de este tipo de modelado (1 punto).
- Explique el origen de esta área litológica en España (1 punto).

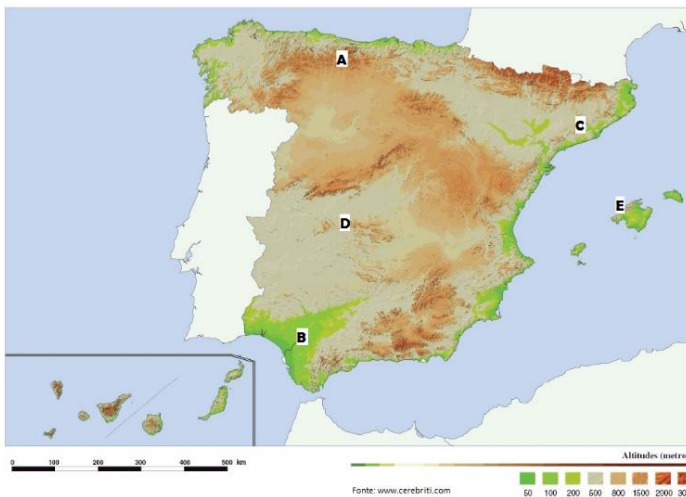

Figura 1

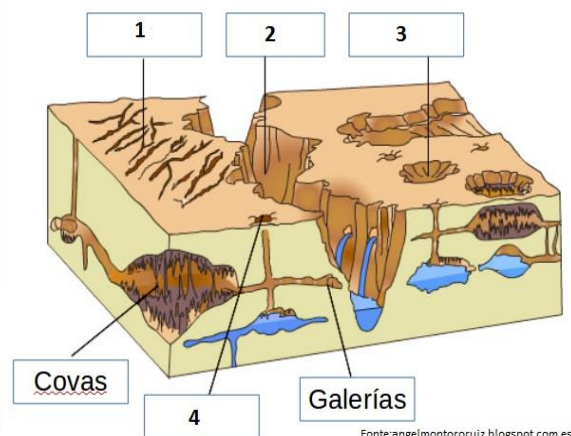

Figura 2

3.- Desenvolva o tema a partir dos seguintes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: “Transformacións recentes na estrutura agropecuaria española”. a) As explotacións agrarias. b) Técnicas e sistemas agrarios. c) Política Agrícola Común.

3.- Desarrolle el tema a partir de los siguientes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: “Transformaciones recientes en la estructura agropecuaria española”. a) Las explotaciones agrarias. b) Técnicas y sistemas agrarios. c) Política Agrícola Común.

ABAU
CONVOCATORIA DE XUÑO
Ano 2019
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
XEOGRAFÍA
(Cód. 35)

OPCIÓN A

1.-Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: ría, paisaxe, efecto invernadoiro, provincia, enerxías renovables, silvicultura (puntuación máxima 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

Ría: Val fluvial somerxido baixo o nivel do mar a causa da elevación deste. A orixe xeomorfolóxica está relacionada cun asolagamento do val fluvial, relacionado con movementos isostáticos e un afundimento tectónico asociado á rede de fracturas preexistentes. As Rías Altas e Baixas galegas son bo exemplo disto.

Paisaxe: A Convención Europea da Paisaxe a define como calquera parte do territorio, tal e como é percibida polas poboacións, cuxo carácter resulta da acción de factores naturais ou humanos e das súas interrelacións. En todo caso, é o aspecto visual que ofrece un territorio. Depende dos elementos naturais que o integran e das actividades humanas que se desenvolven nel. Clasifícanse habitualmente en naturais ou humanizadas, aínda que a maioría son mixtas.

Efecto invernadoiro: Situación que se da no planeta de xeito natural pero que, nas últimas décadas, acentuouse pola actividade humana. A acumulación de emisións de gases procedentes da queima de combustibles fósiles xera unha capa que, como no teito dun invernadoiro, impide saír ao espazo o calor emitido pola terra e os océanos. Este calor acumúlase e favorece o quecemento global.

Provincia: Entidade local con personalidade xurídica propia, segundo a Constitución de 1978. Constitúe unha agrupación de municipios que se creou por primeira vez coa división de Javier de Burgos en 1833. Hai 50 provincias na España actual.

Enerxías renovables: Son aquelas que se obteñen de fontes naturais virtualmente inesgotables, ben sexa pola inmensa cantidade de enerxía que conteñen, ben porque son capaces de rexenerarse por medios naturais. Entre as

enerxías renovables cóntanse a hidroeléctrica, eólica, solar, xeotérmica, maremotriz, a biomasa e os biocombustibles.

Silvicultura: Actividade que trata do cultivo de montes e bosques. A práctica máis habitual da silvicultura é o aproveitamento forestal de espazos destinados á produción de madeira, leña ou resinas, pero que tamén poden ter un efecto positivo na protección de cuncas hidrográficas, a conservación de hábitats naturais –susceptibles de integrarse en parques naturais protexidos- e o desenvolvemento de espazos recreativos.

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):

a) A partir da información da figura, indique o nome de 2 provincias da rexión Surmediterránea e os 2 cabos -numerados- que limitan a rexión levantina (1 punto).

Provincias da rexión Surmediterránea: Málaga, Granada e Almería.

Cabo 1: Cabo de La Nao.

Cabo 2: Cabo de Gata.

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

- **Identifique o tipo de documento e a información presentada na figura 1 (1 punto).**

A **figura 1** presenta un mapa de España con división administrativa provincial e coloración corocromática indicando os litorais das distintas provincias españolas que pertencen a algunha rexión pesqueira. Cunha lenda na que se poden diferenciar 8 rexións pesqueiras.

- **Explique as características dos caladoiros nacionais (1,5 puntos).**

Os caladoiros nacionais son os que se sitúan dentro do Mar Territorial (ata una distancia de 12 millas dende a costa) e da Zona Económica Exclusiva (ZEE), que son aquelas augas situadas entre 12 e 200 millas da costa, onde o Estado exerce o control dos seus recursos (incluída a pesca).

Os caladoiros nacionais presentan a dificultade de que as plataformas continentais españolas son pouco aptas para a pesca pola súa escasa magnitude, sen embargo son caladoiros ricos debido ás correntes mariñas frías ricas en plancton que os bañan (en especial no norte, noroeste, e atlántico andaluz e canario) e ao encontro de correntes mariñas cálidas e frías como acontece na áreas do Golfo de Cádiz. Malia a esta situación de privilexio, os caladoiros están bastante esgotados e no sur hai unha limitación clara ao entrar en conflito coas augas territoriais de Marrocos. É por isto que a flota pesqueira española buscou

dende hai tempo caladoiros ricos noutros lugares para facer fronte á importante demanda de pescado no país.

A maior parte da flota está composta por barcos de pequeno tamaño, que se dedican á pesca de baixura. O 90 % das capturas corresponden a peixes, que supoñen o 80 % do valor total da pesca desembarcada. As especies máis capturadas son o atún, o bonito, o bacallau e a pescada, xunto á sardiña, o arenque e a anchoa. O 10 % restante correspóndense con crustáceos e moluscos, aínda que os eu valor de venta ascende ata o 20 %.

A pesca artesanal de baixura, propia dos caladoiros nacionais, é unha actividade en notable declive dende hai tempo, tanto polo número de traballadores na mesma, que non deixa de diminuír, como polo número decrecente de capturas e barcos. Todo isto ten moito que ver co progresivo esgotamento dos caladoiros por sobrepesca e coa progresiva contaminación do medio mariño, en especial no Mediterráneo, fundamentalmente por verquidos industriais e urbanos.

- **Indique as posibles alternativas aos problemas que presenta a pesca (1,5 puntos).**

Os problemas que presenta a pesca en España (escaseza de recursos, antigüidade dos buques, avellentamento da poboación ocupada, contaminación, restricións para o acceso a caladoiros exteriores coa limitación do número de licencias) esixiu medidas para apoiar ao sector e darlle alternativas para a súa viabilidade, moitas delas derivadas da Política Pesqueira Comunitaria, existente dende 1983. Ente esas alternativas atópanse:

-Prohibición de artes de pesca que esquilman os fondos e do consumo de alevíns de determinadas especies, que impide a rexeneración das mesmas, o que conleva tamén o establecemento de cotas anuais máximas de captura por cada especie.

-Paradas biolóxicas para permitir a adecuada reprodución e crecemento das diferentes especies comerciais con risco de esgotamento.

-Reconversión da flota pesqueira, con axudas financeiras para o despezamento de barcos antigos e a súa substitución por outros novos.

-Creación de empresas mixtas nos países en cuxas augas se pesca, que inclúen o emprego dunha certa proporción de pescadores deses países en barcos españois.

-Fomento da acuicultura e da innovación nos cultivos mariños, para compensar a redución de capturas.

-Subvencións á diversificación de actividades en áreas onde a actividade pesqueira era predominante, para xerar outros empregos.

3.-Desenvolva o seguinte tema (puntuación máxima 3 puntos): “Formación e evolución xeomorfolóxica da Península Ibérica e das Illas Canarias e Baleares (da era arcaica ao glacialismo cuaternario)”.

O relevo actual da Península é o resultado dunha historia xeolóxica de millóns de anos na que se alternaron fases oroxénicas con outras de calma, nas que predominou a erosión e a sedimentación.

1) Durante a era arcaica ou Precámbrico (4.000-600 millóns de anos) emerxeu do mar unha banda arqueada de noroeste a sueste, formada por lousas e gneis, que comprendía case toda a actual Galicia. Tamén xurdiron elevacións nalgúns puntos illados do Sistema Central e dos Montes de Toledo. Este macizo precámbrico foi arrasado posteriormente pola erosión e cuberto case na súa totalidade polos mares paleozoicos.

2) Na era primaria ou Paleozoico (600-225 millóns de anos) tivo lugar a oroxénese herciniana (ou varisca). Dos mares que cubrían a maior parte da Península xurdiron as cordilleiras hercinianas, formadas por materiais como o granito, lousa e cuarcita. Ao oeste elevouse o Macizo Hespérico, arrasado pola erosión durante a mesma era primaria e convertido en zócalo ou meseta inclinada cara ó Mediterráneo. Ó norleste apareceron os macizos de Aquitania, Catalano-Balear e do Ebro, e ó sueste, o Macizo Bético-Rifeño. Todos eles foron tamén arrasados pola erosión e durante a era primaria convertidos en zócolos.

3) A era secundaria ou Mesozoico (225-68 millóns de anos) foi un período de calma no que predominaron a erosión e a sedimentación. Continuou o aplanamento das cordilleiras hercinianas (ou variscas). A inclinación do zócolo da Meseta cara ó Mediterráneo permitiu, nos períodos de transgresión mariña, unha fonda penetración do mar, que depositou no seu bordo oriental unha cobertura non moi potente de materiais sedimentarios plásticos (calcaria, arenito, marga). Tamén se depositaron enormes espesuras de sedimentos en fosas mariñas situadas nas actuais zonas pirenaica e bética.

4) Durante a era terciaria (68-1,7 millóns de anos) produciuse a oroxénese alpina. Como resultado desta:

- Levantáronse as cordilleiras alpinas, ó pregarse os materiais depositados nas fosas pirenaica e bética entre os macizos antigos, que actuaron como topes. Xurdiron os Pireneos entre os macizos de Aquitania, Hespérico e do Ebro (que acabou afundíndose), e as cordilleiras Béticas, entre os macizos Bético-Rifeño e o Hespérico.

- Formáronse as depresións prealpinas paralelamente ás novas cordilleiras, e entre estas e o macizo antigo: a depresión do Ebro, paralela ós Pireneos, e a do Guadalquivir, paralela ás Béticas.

- A Meseta viuse afectada pola oroxénese alpina. En primeiro lugar pasou a inclinarse cara ó Atlántico, determinando a orientación cara a este océano de boa parte dos ríos peninsulares. En segundo lugar formáronse os bordos montañosos da Meseta. No seu bordo oriental pregáronse os materiais plásticos depositados polo mar na era secundaria, orixinando a parte oriental da cordilleira Cantábrica e o Sistema Ibérico. No bordo sur da Meseta, o empuxe das cordilleiras Béticas levantou Serra Morena. Por último, o zócolo da Meseta, formado por materiais paleozoicos ríxidos, experimentou fracturas e fallas. Os bloques levantados formaron o Macizo Galaico e as serras interiores da Meseta (Sistema Central e Montes de Toledo). Nesta era tamén orixinouse o conxunto de natureza volcánica das Illas Canarias.

5) **Durante a era cuaternaria** (1,7 millóns de anos ata a actualidade) producíronse o glaciario e a formación de terrazas fluviais.

- **O glaciario** afectou ás cordilleiras máis altas (Pireneos, cordilleira Cantábrica, Sistema Central, Sistema Ibérico e Serra Nevada), dando lugar a glaciares de circo e de val. Os glaciares de circo nas cabeceira dos vales e os glaciares de val no val dándolle a forma de “U”.

- **A época glaciario caracterizouse pola formación de terrazas fluviais**, antigos chans de inundación abandonados polo posterior encaixamento fluvial. As terrazas son froito das alternancias climáticas do Cuaternario. Os sucesivos ciclos glaciais e posglaciais do Cuaternario deron lugar a terrazas graduadas. Na Península, as máis características son as formadas polo Douro, o Texo, o Guadiana, o Guadalquivir e o Ebro.

OPCIÓN B

1.- Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: inversión térmica, isohieta, agricultura ecolóxica, réxime demográfico, avesedo (umbría), explotación intensiva (puntuación máxima 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

Inversión térmica: incremento da temperatura do aire ao aumentar a altura, cando debera de diminuír segundo o gradiente adiabático normal. O aire máis cálido atópase sobre o máis frío. A nivel do solo, é resultado da irradiación nocturna con aire en calma e ceo despexado nunha situación anticiclónica invernal ou nun val.

Isohieta: isoliña imaxinaria que une puntos con iguais valores de precipitacións, nun mapa no que se expresen cantidades de precipitación recibida por áreas. Utilízase sobre todo nos mapas climáticos.

Agricultura ecolóxica: sistema para cultivar unha explotación agrícola, baseada na utilización óptima dos recursos naturais e sen empregar produtos químicos de síntese ou organismos xeneticamente modificados (OXM's) – nin de abono nin para combater as pragas-, logrando deste xeito obter alimentos ecolóxicos á vez que se conserva a fertilidade da terra e se respecta o medio ambiente.

Réxime demográfico: Etapa na evolución do movemento natural dunha poboación cunhas características determinadas en canto á natalidade, á mortalidade e ao crecemento natural ou vexetativo. Distínguense: 1) o antigo réxime demográfico, con altas taxas de natalidade e mortalidade e crecemento vexetativo escaso; 2) o réxime demográfico moderno, con taxas de natalidade e mortalidade moi baixas.

Avesedo (umbría): É unha zona que, pola súa orientación, está sempre en sombra. Nas montañas é a vertente do val exposta á sombra e oposta á solaina. As súas temperaturas máis baixas adoitan traducirse en diferenzas de vexetación, sendo os bosques máis amplos. En España é a orientada ao norte.

Explotación intensiva: É aquela explotación agraria ou gandeira que elimina os barbeitos e recorre á produción continua do terreo, estimulada polo emprego de fertilizantes e o regadío artificial. Este tipo de agricultura intensiva obtén unha forte produtividade, sobre terreos moitas veces de extensión reducida. É moi habitual no litoral mediterráneo, especializado na horticoltura.

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima 5 puntos):

a) Nomee as unidades do relevo sinaladas na figura 1 (1 punto).

- A. Cordilleira Cantábrica
- B. Depresión do Guadalquivir
- C. Cordilleira Costeiro Catalá
- D. Montes de Toledo.
- E. Serra de Tramuntana

b) Identifique o tipo de modelado da figura 2 e a rocha predominante (1 punto).

A figura 1 amosa un esquema de relevo kárstico. Rocha calcárea.

c) Complete os elementos enumerados do 1 ao 4 na figura 2 con algún dos seguintes termos: Domo.- Colada de lava.- Lapiaz.- Depósito piroclástico.- Pedra cabaleira.- Dolina.- Cráter principal.- Canón.- Tor.- Cono adventicio.- Sima.- Caos de bolas (1 punto).

- 1. Lapiaz.
- 2. Canón.
- 3. Dolina.
- 4. Sima.

d) Describa o proceso de formación deste tipo de modelado (1 punto).

A calcaria é unha rocha dura de orixe sedimentaria e permeable que como resultado da súa disolución en contacto coa auga, as formas máis características resultan tanto da disolución subterránea como da acción da auga en superficie.

e) Explique a orixe desta área litolóxica en España (1 punto).

A litoloxía predominante formouse nos fondos mariños na era secundaria. É unha rocha sedimentaria formada no Mesozoico e comezos do Terciario, que co pregamento alpino formou conxuntos montañosos. A súa formación produciuse pola erosión e sedimentación dos antigos relevos hercinianos, que foron depositados en potentes estratos nos fondos mariños. Estes estratos sometidos a grandes presións e temperaturas polo peso de estratos sucesivos, formaron as rochas calizas.

**3.- Desenvolva o tema guiado polos seguintes apartados (puntuación máxima 3 puntos): Tema “Transformacións recentes na estrutura agropecuaria española”.
a) As explotacións agrarias. b) Técnicas e sistemas agrarios. c) Política Agrícola Común.**

O espazo rural é o territorio non urbanizado da superficie terrestre. Tradicionalmente foi un espazo agrario onde se desenvolvían as actividades agrícolas, gandeiras e forestais. Non obstante, desde a década de 1970, introducíronse outras actividades (residenciais, industriais, de servizos, recreativas e paisaxístico-conservacionistas) e o espazo rural volveuse máis heteroxéneo e complexo.

a) *As explotacións agrarias*

Unha explotación agraria é unha unidade económica que agrupa todas as parcelas traballadas por un mesmo agricultor ou gandeiro, xunto ás instalacións complementarias. En España contabilízanse hoxe un millón de explotacións agrarias, cifra moi inferior a décadas anteriores debido ao abandono de terras polos que se xubiláron, emigraron ou cambiaron de actividade e tamén como resultado dun proceso de concentración de parte desas terras.

Esa concentración permitiu a elevación do tamaño medio das explotacións aínda que existen fortes contrastes. O resultado é unha dualidade cada vez maior entre unhas explotacións familiares moi pequenas e pouco rendibles, en progresivo abandono ou traballadas só a tempo parcial cunha baixa produtividade e unhas empresas agrarias, de particulares, sociedades ou cooperativas, que teñen maior dimensión, estanse modernizando e son rendibles.

Tamén existen importantes diferenzas rexionais en canto ao tamaño medio das explotacións agrarias: as rexións dominadas por cultivos de secaño ou devesas presentan explotacións de maior tamaño medio e as rexións húmidas e de especialización gandeira, xunto aos regadíos do litoral mediterráneo, contan con explotacións máis pequenas.

No referente ao réxime de tenza pode distinguirse entre tenza directa, arrendamento e parzaría. Na actualidade, un 70% das terras cultivadas mantéñense en tenza directa e tende a desaparecer o sistema de parzaría.

Un medio para conseguir explotacións agrarias rendibles de dimensión suficiente foi a creación de cooperativas (arredor de 4.000 e 45% da produción). Predominan as dedicadas a transformar os produtos e comercializalos.

b) *Técnicas e sistemas agrarios*

As técnicas e os sistemas agrarios experimentaron cambios desde a década de 1960. As transformacións técnicas consistiron na incorporación de avances como a mecanización de tarefas, a selección xenética das sementes e razas gandeiras, ou o uso de fertilizantes químicos e produtos fitosanitarios.

As transformacións nos sistemas agrarios supuxeron unha crecente intensificación da produción e un paralelo aumento do rendementos. A agricultura española actual coñeceu un intenso proceso de modernización, o que permitiu elevar a súa eficiencia. As transformacións máis importantes son:

- Unha crecente especialización do territorio nos cultivos para os que teñen mellores condicións competitivas, abandonando o resto.
- Maior investimento de capital para incorporar maquinaria (tractores, colleitadoras, motores para rega, etc.), produtos químicos (fertilizantes, herbicidas, praguicidas, etc.) ou sementes seleccionadas e transxénicas. Este tipo de investimentos reduce a necesidade de traballadores e aumenta os rendementos, aínda que tamén pode ter consecuencias negativas (contaminación riscos para a saúde).
- Forte incremento da superficie en regadío, que permite aumentar a produción pero tamén provoca a sobreexplotación de certos acuíferos e crecentes conflitos pola auga.
- Incorporación de novas técnicas de cultivo, como o enareado ou cultivo baixo plástico. No enareado alternanse capas de area e esterco, permitindo cultivar terras moi pouco fértiles; sobre todo, no sueste peninsular. O cultivo baixo plástico asóciase ao uso de técnicas avanzadas como o cultivo hidropónico, sen solo, a rega por goteo, ou a creación de microclimas controlados a distancia con medios informáticos.

c) *Política Agraria Común (PAC)*

As áreas rurais españolas cunha importante presenza de actividades agrarias enfróntanse desde hai décadas a importantes problemas: escasa competitividade dunha parte dos produtos (que só poden ser rendibles mediante subvencións), progresivo despoboamento e envellecemento das áreas rurais, redución dos empregos agrarios, ingresos medios inferiores e crecentes impactos ambientais.

Ante esta situación todos os países desenvolvidos manteñen unha política agraria que trata de asegurar a viabilidade do sector, e así manter a presenza no campo dun certo número de agricultores e gandeiros; procurando, deste xeito, elevar as súas rendas tanto por razóns económicas coma sociais e ambientais.

Desde a entrada na Unión Europea, a maioría das accións dirixidas á promoción do sector agrario español proveñen da Política Agraria Común (PAC). Aínda que a PAC coñeceu importantes cambios ao longo do tempo, a súa influencia sobre o sector agrario español concreouse nunha serie de accións:

- Establecemento de prezos de garantía para determinados produtos agrícolas e gandeiros con subvencións.
- Esixencia de redución de superficie, ou cotas máximas de produción, para algúns cultivos ou especies gandeiras que xeran excedentes non consumidos.
- Apoio á reforestación de terras agrícolas e á agricultura e gandería ecolóxicas.
- Axudas para a modernización das explotacións
- Apoio á diversificación económica do mundo rural (turismo rural, artesanía e industria, etc.).
- Axudas especiais para áreas de montaña e zonas desfavorecidas.

Pese a ser a clave que permite manter hoxe activas boa parte das explotacións agrarias, a PAC enfróntase a certas críticas debido a que absorbe parte importante do orzamento total comunitario, o que non corresponde ao peso relativo do sector e a que supón un proteccionismo do seu mercado interior.

XEOGRAFÍA

OPCIÓN A

1.-Defina, nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: barlovento, landa, efecto invernadoiro, padrón municipal, enerxías renovables, agricultura ecolóxica (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

1.-Defina, en un máximo de cinco liñas, unicamente catro de los siguientes términos geográficos, indicando algún ejemplo en relación con España o Galicia: barlovento, landa, efecto invernadero, padrón municipal, energías renovables, agricultura ecológica (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por término bien definido).

2.- Atendendo aos documentos, conteste (puntuación máxima de 5 puntos):

- Cite as Comunidades Autónomas, coas súas capitais, nas que están en funcionamento centrais nucleares (figura 2). (1 punto)
- Identifique os tipos de documentos e a información representada en cada un deles (1 punto).
- Nomee dous eixes en expansión e explique os condicionantes da súa formación (1,5 puntos).
- Xustifique a existencia das áreas de industrialización inducida e escasa (1,5 puntos).

2. Atendiendo a los documentos, conteste (puntuación máxima de 5 puntos):

- Cite las Comunidades Autónomas, con sus capitales, en las que están en funcionamiento centrales nucleares (figura 2) (1 punto).
- Identifique los tipos de documentos y la información representada en cada uno de ellos (1 punto).
- Nombre dos ejes en expansión y explique los condicionantes de su formación (1,5 puntos).
- Justifique la existencia de las áreas de industrialización inducida y escasa (1,5 puntos).

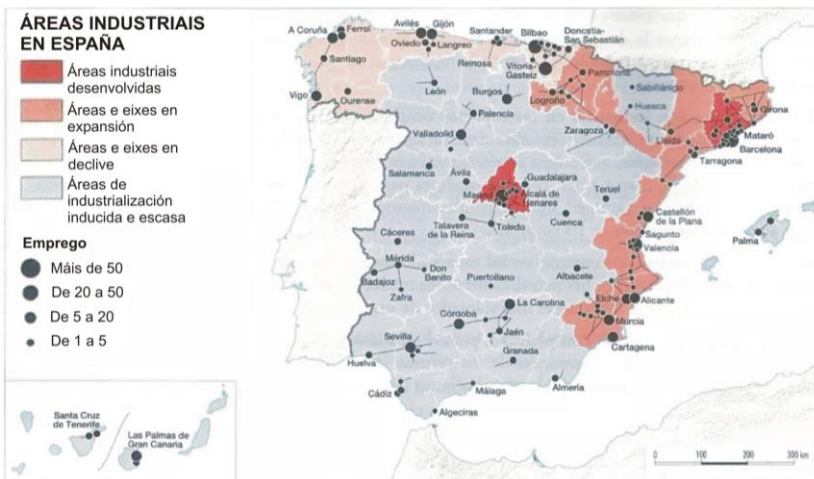

Figura 1 Fonte: Editorial Anaya

Figura 2. Centrais nucleares en funcionamento.
Fonte: <https://javiersevillano.es/EnergiaNuclear.htm>

3.- Desenvolva o tema a partir dos seguintes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: “Factores xeográficos e termodinámicos que inflúen no clima de España”. a) Factores xeográficos: latitude, situación, influencia do mar, relevo. b) Factores termodinámicos: en altura (*Jet Stream*) e en superficie (centros de acción, masas de aire, frentes).

3.- Desarrolle el tema a partir de los siguientes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: “Factores geográficos y termodinámicos que influyen en el clima de España”. a) Factores geográficos: latitud, situación, influencia del mar, relieve. b) Factores termodinámicos: en altura (*Jet Stream*) y en superficie (centros de acción, masas de aire, frentes).

XEOGRAFÍA

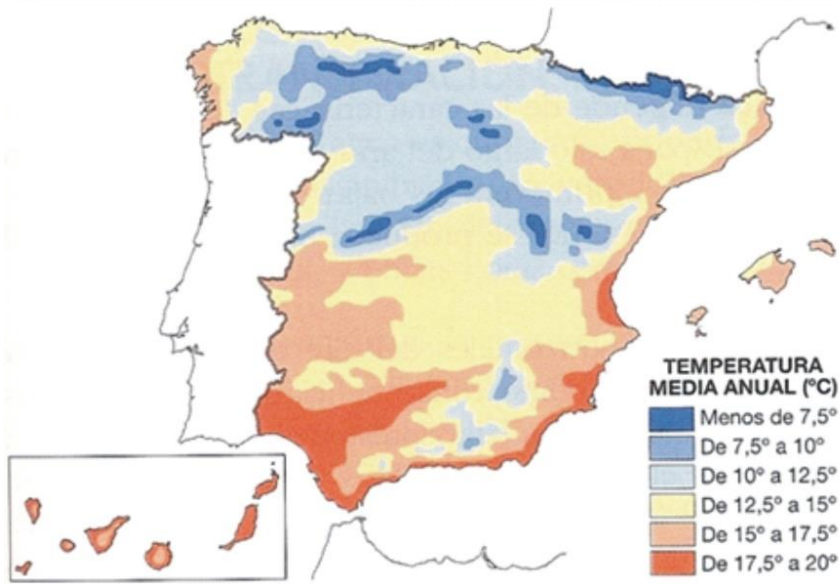
OPCIÓN B

1.- Defina, nun máximo de cinco liñas, únicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: cordilleiras de pregamento, cunca fluvial, maquis, municipio, xentrificación, economía somerxada (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

1.- Defina, en un máximo de cinco liñas, únicamente catro de los siguientes términos geográficos, indicando algún ejemplo en relación con España o Galicia: cordilleras de plegamiento, cuenca fluvial, maquis, municipio, gentrificación, economía sumergida (puntuación máxima: 2 puntos; 0,5 por término bien definido).

- 2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):
- a) Cite cinco sistemas montañosos con temperaturas medias inferiores a 7,5°C (1 punto).
 - b) Identifique o documento e diferencie zonas xeográficas coas mesmas temperaturas (1 punto).
 - c) Exponha os factores xeográficos que condicionan as áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).
 - d) Explique os factores termodinámicos que condicionan as áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).
 - e) Relacione as áreas de temperaturas inferiores a 15°C cos dominios climáticos aos que corresponden (1 punto).

- 2.-Atendiendo al documento, conteste (puntuación máxima: 5 puntos):
- a) Cite cinco sistemas montañosos con temperaturas medias inferiores a 7,5°C (1 punto).
 - b) Identifique el documento y diferencie zonas geográficas con las mismas temperaturas (1 punto).
 - c) Exponga los factores geográficos que condicionan las áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).
 - d) Explique los factores termodinámicos que condicionan las áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).
 - e) Relacione las áreas de temperaturas inferiores a 15°C con los dominios climáticos a los que corresponden (1 punto).

Fonte: Xeografía. Ed. Anaya

3.- Desenvolva o tema a partir dos seguintes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: "Situación actual da industria en España". a) Os problemas estruturais (dimensión, I+D+i, tecnoloxía). b) Tendencias recentes da industria en España: globalización e deslocalización".

3.- Desarrolle el tema a partir de los siguientes apartados (puntuación máxima: 3 puntos): Tema: "Situación actual de la industria en España". a) Los problemas estructurales (dimensión, I+D+i, tecnología). b) Tendencias recientes de la industria en España: globalización y deslocalización".

ABAU

CONVOCATORIA DE XULLO

Ano 2019

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

XEOGRAFÍA

(Cód. 35)

OPCIÓN A

1.-Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: barlovento, landa, efecto invernadoiro, padrón municipal, enerxías renovables, agricultura ecolóxica (puntuación máxima 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

Barlovento: Aba dun relevo montañoso que pola súa orientación respecto ao vento dominante queda exposto ao fluxo ascendente do aire. A aba de sotavento, polo contrario, queda exposta ao fluxo descendente.

Landa: Formación vexetal de matogueira, característica da rexión eurosiberiana e como consecuencia da degradación do bosque mixto atlántico. Está formada por matogueiras como a xesta, o toxo e o breixo, podendo acadar os tres metros de altura. É característica da España húmida, asentándose sobre solos pobres e pouco aptos para o cultivo.

Efecto invernadoiro: Situación que se da no planeta de xeito natural pero que, nas últimas décadas, acentuouse pola actividade humana. A acumulación de emisións de gases procedentes da queima de combustibles fósiles xera unha capa que, como no teito dun invernadoiro, impide saír ao espazo o calor emitido pola terra e os océanos. Este calor acumúlase e favorece o quecemento global.

Padrón municipal de habitantes: rexistro que leva a cabo cada concello sobre a poboación que vive no seu municipio. Contén tamén información sobre as características da poboación, aínda que algo menos detallada que a do censo. A súa principal vantaxe é a de tratarse dun rexistro vivo, dinámico, xa que cando unha persoa se traslada a vivir a outro municipio ten a obriga legal de empadroarse nel.

Enerxías renovables: Son aquelas que se obteñen de fontes naturais virtualmente inesgotables, ben sexa pola inmensa cantidade de enerxía que conteñen, ben porque son capaces de rexenerarse por medios naturais. Entre as

enerxías renovables cóntanse a hidroeléctrica, eólica, solar, xeotérmica, maremotriz, a biomasa e os biocombustibles.

Agricultura ecolóxica: Sistema para cultivar unha explotación agrícola autónoma, baseada na utilización óptima dos recursos naturais e sen empregar produtos químicos de síntese ou organismos xeneticamente modificados (OXMs) -nin para abono nin para combater as pragas-, logrando deste xeito obter alimentos orgánicos á vez que se conserva a fertilidade da terra e se respecta o medio ambiente.

2.- Atendendo aos documentos, conteste (puntuación máxima de 5 puntos):

a) Cite as Comunidades Autónomas, coas súas capitais, nas que están en funcionamento centrais nucleares (figura 2). (1 punto)

- Sta M.ª de Garoña: Castela-León, Valladolid
- Ascó e Vandellós: Cataluña, Barcelona
- Trillo: Castela A Mancha, Toledo
- Cofrentes: Comunidad Valenciana, Valencia
- Almaraz: Extremadura, Mérida

b) Identifique os tipos de documentos e a información representada en cada un deles (1 punto).

A figura 1 é un mapa temático de España con base provincial que recolle as diferentes áreas industriais do Estado, utilizando unha gama cromática (coropletas), así como círculos proporcionais para a cantidade de emprego industrial de cada provincia. A fonte da figura 1 é a editorial Anaya.

A figura 2 é un mapa temático de España con división administrativa de Comunidades Autónomas utilizando diferentes cores para a súa individualización e localizando mediante figura e nome as diferentes centrais nucleares en funcionamento en España. A fonte é unha web adicada á enerxía nuclear.

c) Nomee dous eixes en expansión e explique os condicionantes da súa formación (1,5 puntos).

Os dous eixos en expansión son o eixo do val do Ebro (que engloba A Rioxa, Navarra e a parte central da provincia de Zaragoza) e o eixo do Mediterráneo (que inclúe Cataluña, Comunidade Valenciana e Rexión de Murcia).

Son zonas que están a recibir implantacións industriais como resultado das tendencias difusoras da industria ou do desenvolvemento da industrialización

endóxena (proceso de activación ou xeración de actividades industriais a partir de recursos propios). Algunhas causas deste proceso de difusión industrial nestas áreas (val do Ebro e do Mediterráneo) poden ser:

- Forte aumento dos custos nas grandes áreas urbanas: chan máis caro, maiores impostos, conxestión do tráfico ou maiores controis urbanísticos e ambientais.
- Mellora dos transportes e as comunicacións. O val do Ebro e o eixo do Mediterráneo contan cunha rede de autoestradas que os conecta cos principais centros nacionais e do sur de Europa, polo que atraen industrias nacionais e multinacionais.
- Oferta de polígonos industriais novos e de calidade en cidades de menor tamaño e algunhas áreas rurais.
- Existencia de iniciativas locais en certos lugares que manteñen unha industria tradicional que se esforza en innovar para ser competitiva e conquistar novos mercados.

d) Xustifique a existencia das áreas de industrialización inducida e escasa (1,5 puntos).

As áreas de industrialización inducida e escasa son zonas caracterizadas pola existencia dalgúns grandes implantacións industriais illadas e polo predominio de industrias pequenas, tradicionais e dispersas.

As **áreas de industrialización inducida** atópanse en Aragón, Castela e León e Andalucía. Nestas áreas créanse algúns enclaves industriais como resultado das políticas de promoción industrial da década de 1960. Estes concentraron os investimentos, a produción e o emprego, pero foron incapaces de difundir a industria cara a áreas próximas, polo que xeraron desequilibrios territoriais. É o caso de Zaragoza en Aragón, de Valladolid e Burgos en Castela e León, e do triángulo Sevilla-Cádiz-Huelva en Andalucía.

Estas áreas contan tamén con algunhas industrias nas capitais provinciais aproveitando o mercado de consumo urbano, e con industrias tradicionais, dispersas e pequenas que aproveitan os recursos da contorna (técnico, vitivinícola, conserveira, de moble).

As **áreas de industrialización escasa** son Castela-A Mancha, Estremadura, Baleares e Canarias, debido a súa localización pouco competitiva. Nelas, as grandes industrias son puntuais e predominan os sectores tradicionais, en empresas medianas e pequenas, de baixa competitividade. Castela-A Mancha

comeza a constituírse como unha excepción neste grupo pola difusión da industria madrileña cara ás provincias mellor conectadas coa capital.

3.- Desenvolva o tema guiado polos seguintes apartados (puntuación máxima 3 puntos): Tema “Factores xeográficos e termodinámicos que inflúen no clima de España”. a) Factores xeográficos: latitude, situación, influencia do mar, relevo. b) Factores termodinámicos: en altura (*Jet Stream*) e en superficie (centros de acción, masas de aire, frontes).

A) Factores xeográficos:

- A latitude de España, situada na zona temperada do hemisferio norte, determina a existencia de dúas estacións ben marcadas (verán e inverno), separadas por dúas de transición (primavera e outono). En Canarias, pola súa localización no extremo sur da zona temperada, en contacto co dominio intertropical, os contrastes entre estacións son menos marcados.

- A situación da Península, entre dúas masas de auga de características térmicas distintas (o océano Atlántico e o mar Mediterráneo) e entre dous continentes (Europa e África) convértea nunha encrucillada de masas de aire de características distintas. Canarias recibe tamén influencias atmosféricas variadas debido á súa insularidade e á súa proximidade ás costas africanas.

- A influencia do mar é escasa na Península, froito da súa grande anchura, das súas costas pouco recortadas e da existencia de relevos montañosos paralelos á costa. Este feito establece claras diferenzas entre unha estreita periferia, aberta ó mar, e un ancho núcleo de terras interiores con tendencia climática continental. Pola súa parte, a influencia do mar é decisiva nos dous arquipélagos.

- O relevo inflúe no clima a causa da disposición, da altura e da orientación. Os sistemas montañosos paralelos á costa frean a influencia do mar, que só penetra con claridade polo val do Guadalquivir. A posición (oeste-leste) da maioría dos relevos montañosos favorece a entrada de masas de aire marítimo do oeste. O carácter macizo da Península fai que diminúa a súa actividade ao penetrar no interior e que as súas temperaturas se extremen.

As concas pechadas por montañas, como as depresións do Douro e do Ebro, teñen precipitacións escasas (as masas de aire descargan a súa humidade nos sistemas montañosos que as bordean) e néboas frecuentes causadas polo estancamento do aire.

- A altura fai diminuír as temperaturas (aproximadamente 6º por cada 1000 metros de ascenso) e determina precipitacións orográficas nas ladeiras de

barlovento, precipitacións “ocultas” (xeada e orballo) e precipitacións “horizontais” (producidas polas nubes).

- A orientación crea contrastes climáticos entre os solleiros e aveseados. E diferenzas pluviométricas entre as abas de barlovento e sotavento.

b) Factores termodinámicos:

- A circulación en altura: a corrente en chorro. Circula en dirección oeste-leste entre os nove e os once quilómetros de altitude. O chorro separa as baixas presións que hai sobre o polo en altura, que quedan á esquerda da súa traxectoria, das altas presións tropicais, situadas á súa dereita. A súa velocidade e os seus desprazamentos estacionais inflúen no tempo en superficie.

A velocidade da corrente é variable. Cando circula rápido, presenta suaves ondulacións e ten un trazado case zonal, con suaves ondulacións, que corresponden en superficie coa fronte polar e as súas borrascas. Pero cando a súa velocidade diminúe, describe profundas ondulacións: cristas ou dorsais que orixinan altas presións e vales ou valgadas que orixinan baixas presións. Ambas reflíctense en superficie e dan lugar a anticiclóns e borrascas dinámicos. As ondulacións, que poden chegar a desprenderse do chorro principal, permítenlle ó aire polar penetrar moi ó sur, e ó aire tropical desprazarse cara ó norte, o que lle dá gran variabilidade ó tempo da zona temperada.

Os desprazamentos estacionais do chorro en latitude determinan que afecte a España principalmente en inverno, mentres que en verán se traslada cara a latitudes máis setentrionais e, polo xeral, só incide na franxa cantábrica peninsular.

- A circulación en superficie: centros de acción, masas de aire e fronte. A circulación atmosférica está dirixida polos centros de acción, polas masas de aire e polas fronte:

- Os centros de acción son áreas de altas e baixas presións. A presión atmosférica é o peso do aire sobre unha unidade de superficie. Mídese en milibares (mb) mediante o barómetro e represéntase nos mapas do tempo mediante as isóbaras ou liñas que unen puntos con igual presión. Nestes mapas, as isóbaras van de 4 en 4 mb. A presión normal é de 1013,5 mb, aínda que nos mapas do tempo adoite considerarse un valor de 1016 mb. Unha alta presión ou anticiclón é unha zona de altas presións rodeada por outras de presión máis baixa. Os ventos circulan ó seu arredor no sentido das agullas do reloxo. Produce tempo estable. Unha baixa presión, depresión, borrasca ou ciclón é unha zona de baixas presións rodeada doutras de presión máis alta. Os ventos circulan ó seu redor en sentido

contrario ó das agullas do reloxo. Produce tempo inestable, frecuentemente chuvioso.

Pola súa orixe, os centros de acción poden ser térmicos ou dinámicos: Un anticiclón térmico fórmase cando unha masa de aire arrefría: o aire frío pesa máis, descende e exerce unha alta presión. Unha baixa térmica fórmase cando o aire se quenta: o aire quente pesa menos, elévase e exerce unha baixa presión.

Os centros de acción dinámicos fórmanse en determinadas zonas nas que en altura a corrente en chorro forma cristas (áreas anticiclónicas) ou valgadas (áreas depresionarias), que se reflicten en superficie. Os centros de acción que dirixen a circulación sobre a Península son os seguintes:

Centros de acción anticiclónicos: o anticiclón das Azores, que no verán se despraza cara ó norte e no inverno cara ó sur; os anticiclóns polares atlánticos; o anticiclón escandinavo; e os anticiclóns térmicos do continente europeo e do interior da Península, formados polo arrefriamento do chan en inverno.

Centros de acción depresionarios: a depresión de Islandia; a depresión do golfo de Xénova, formada cando posicións de aire frío continental europeo chegan ó Mediterráneo, máis cálido e húmido; e as depresións térmicas do norte de África e do interior peninsular formadas polo quentamento do chan en verán.

- As masas de aire son porcións de aire cunhas características determinadas de temperatura, humidade e presión. Estas características adquírenas nas súas rexións de orixe, tamén chamadas rexións mananciais. Debido á latitude de España, as rexións mananciais das que proceden as masas de aire que lle afectan son a zona ártica (A), a zona polar (P) e a zona tropical (T). As dúas primeiras dan lugar a masas de aire frías e a terceira orixina masas de aire cálidas. Nos tres casos, e dependendo da superficie da rexión de orixe, poden ser masas de aire marítimas húmidas (m) ou masas de aire continentais secas (c).

Estas características orixinais pódense modificar se as masas de aire percorren grandes distancias. Unha masa de aire fría que descende en latitude, requéntase pola base e inestabilízase; pola contra, unha masa de aire cálida que ascende en latitude arrefríase pola base e estabilízase. Unha masa de aire orixinariamente seca que realiza un percorrido mariño, humedécese e inestabilízase; unha masa de aire orixinariamente húmida que realiza un percorrido continental, desécase e estabilízase.

- As fronteiras son superficies que separan dúas masas de aire de características distintas. Polo tanto, a ambos os lados dunha fronte prodúcese un cambio brusco das propiedades do aire. A fronte máis importante para España é a fronte polar, que separa as masas de aire tropical e polar. As súas ondulacións constitúen as borrascas de dúas fronteiras, cálida e fría, separadas por un sector cálido. Como a fronte fría avanza máis rapidamente, o sector cálido estréitase ata desaparecer (oclusión). Con iso remata a enerxía da borrasca.

OPCIÓN B

1.- Defina nun máximo de cinco liñas, unicamente catro dos seguintes termos xeográficos, indicando algún exemplo en relación con España ou Galicia: cordilleiras de pregamento, cunca fluvial, maquis, municipio, xentrificación, economía somerxida (puntuación máxima 2 puntos; 0,5 por termo ben definido).

Cordilleiras de pregamento: Son grandes elevacións montañosas xurdidas na oroxénese alpina da era terciaria polo pregamento de materiais sedimentarios, fundamentalmente calcarios, depositados polo mar na era secundaria. Na actualidade presentan fortes pendentes e formas escarpadas, xa que pola súa relativa xuventude, a erosión aínda non as suavizou.

Cunca fluvial ou hidrográfica: É a porción de terro que drena a un colector principal (río ou lago) limitada por unha liña de cumes ou divisoria de augas, liña desde a que as augas correntes flúen en direccións opostas, e que adoita coincidir cos niveis máis elevados de determinados sistemas montañosos.

Maquis ou **maquia:** É un ecosistema de matogueira mediterránea, formación de especies perennifolias, principalmente arbustivas, que adoita refuxiarse sobre solos silíceos. Os madroños, as xaras, os brezos, lentiscos, romeus e outras especies son características desta formación, de maior porte xeralmente que as garrigas.

Municipio: Entidade administrativa de carácter local e división territorial que constitúe o nivel básico da organización do Estado español. O seu goberno e administración corresponden ao concello.

Xentrificación: Proceso de transformación urbana no que a poboación orixinal dun sector ou barrio deteriorado e con pauperismo é progresivamente desprazada por outra dun maior nivel adquisitivo á vez que se renova. O termo é un neoloxismo que procede do inglés "gentrification".

Economía somerxida: Conxunto de actividades económicas que se desenvolven de maneira subrepticia e escapan ao control fiscal e ás leis e normativas

laborais, e que permiten a subsistencia dun sector máis ou menos amplo da poboación segundo os países.

2.- Atendendo ao documento, conteste (puntuación máxima 5 puntos):

a) Cite cinco sistemas montañosos con temperaturas medias inferiores a 7,5°C. (1 punto)

Perineos, Cordilleira Cantábrica, Sistema Central, Sistema Ibérico e Montes de León, Serras SO de Galicia.

b) Identifique o documento e diferencie zonas xeográficas coas mesmas temperaturas (1 punto).

Trátase dun mapa temático, corocromático, con isolíñas (isotermas) que representan a temperatura media anual das distintas áreas de España (Península, Baleares e Canarias).

Na lenda, as cores azuis reflicten as zonas máis frías (áreas montañosas do centro e norte peninsular, Submeseta Norte e cumios máis elevados dos sistemas montañosos meridionais).

As cores marelas e salmón (de 12,5°C a 17,5°C) correspóndense coa Submeseta Sur, depresión do Ebro, áreas litorais do Cantábrico e Galicia, ademais dos vales interiores de Galicia e Dorsal Meridiana, arquipélago balear e áreas montañosas de Canarias).

As cores vermellas, con temperaturas máis elevadas, correspóndense coas áreas de dominio mediterráneo levantino e andaluz, depresión do Guadalquivir e litorais das illas Canarias.

c) Expoña os factores xeográficos que condicionan as áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).

España localízase nas latitudes medias. Pero a latitude máis meridional (incluso subtropical no caso canario) das áreas litorais levantinas e andaluzas contribúe ao incremento da temperatura media.

A altitude dos espazos sinalados correspóndese esencialmente con áreas deprimidas ou litorais, que están por debaixo dos 200 metros sobre o nivel do mar. En Canarias, a pesar das maiores altitudes, a súa posición latitudinal xustifica o valor medio máis elevado das temperaturas anuais.

A proximidade ao mar. Nas costas mediterráneas o inverno é suave e o verán, caloroso, pois este mar, pechado e bordeado por relevos montañosos, actúa como un almacén de calor e non pode amortecer moito as elevadas temperaturas estivais. Polo tanto, a amplitude térmica das súas costas é moderada.

A disposición do relevo que no caso do val do Guadalquivir facilita a entrada da influencia moderadora do mar ou no val do Ebro, conca pechada por montañas, que a frea.

d) Explique os factores termodinámicos que condicionan as áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).

A corrente en chorro (circulación en altura) é responsable da escasa penetración de vagas de aire frío en comparación coas áreas setentrionais da península. Os seus desprazamentos estacionais permiten recibir nesta zona a influencia sahariana (masa de aire tropical, continental e seca), moi acentuada no verán, que produce unha elevación das temperaturas medias. Na área meridional prodúcese un predominio do anticiclón das Azores durante boa parte dos equinoccios e solsticio de verán. A fronte polar condiciona tamén estas áreas, principalmente as expostas aos ventos do oeste.

As illas Canarias constitúen un dominio climático orixinal debido á súa situación no extremo sur da zona temperada, en contacto co dominio intertropical e preto das costas africanas, o que fai que se entrecrucen influencias variadas. Dominan as altas presións tropicais (anticiclón das Azores) e o vento alisio do nordeste, que dá lugar a temperaturas cálidas todo o ano.

e) Relacione as áreas de temperaturas inferiores a 15°C cos dominios climáticos aos que corresponden (1 punto).

A área de 12,5°C a 15°C correspóndese cos dominios climáticos do mediterráneo continentalizado da Submeseta Sur e a depresión do Ebro; o suboceánico (oceánico de transición ou oceánico de influencia mediterránea) dos vales interiores de Galicia e o oceánico do litoral cantábrico.

A área de 10°C a 12,5°C correspóndese, esencialmente, co dominio mediterráneo continentalizado (ou de interior) da Submeseta Norte e montañas medias.

A área de 7,5°C a 10°C correspóndese co dominio de montaña peninsular.

A área de menos de 7,5°C de media correspóndese co dominio de alta montaña peninsular.

3.- Desenvolva o tema guiado polos seguintes apartados (puntuación máxima 3 puntos): Tema "Situación actual da industria en España". a) Os problemas estruturais (dimensión, I+D+i, tecnoloxía). b) Tendencias recentes da industria en España: globalización e deslocalización".

España é un país integrado no conxunto dos países industriais do mundo. Mais o desenvolvemento da actividade industrial en España non acadou un nivel notable ata a segunda metade do século XX. A crise industrial de 1973-1974, que evidenciou a necesidade de cambiar os sistemas de produción, coincidiu coa revolución tecnolóxico-informática ou terceira revolución industrial.

Desenvolveuse unha nova etapa denominada postindustrial ou informacional, que deu lugar a novos modelos de empresas cunha importancia crecente das novas tecnoloxías, a innovación e a investigación. O ingreso de España na Unión Europea (a partir de 1986) supuxo o final do proteccionismo e a apertura do mercado á competencia exterior, que ten provocado unha reconversión industrial e peche de moitas industrias non competitivas.

a) Problemas estruturais (dimensión, I+D+i, tecnoloxía).

A industria española presenta diversos problemas estruturais que afectan negativamente á súa competitividade fronte á economía europea e global:

- Existe un escaso número de grandes empresas.
- A produtividade industrial é inferior á da Unión Europea.
- O nivel de intensidade tecnolóxica é baixo, e a porcentaxe de investimento en I+D é insuficiente.

Todo isto provoca unha balanza tecnolóxica deficitaria: as principais empresas de automóbiles, maquinaria eléctrica, aparellos electrodomésticos e produtos farmacéuticos fabrican con patentes estranxeiras, que son un enorme gasto para España que debe pagar pola súa aplicación.

b) Tendencias recentes da industria en España: globalización e deslocalización.

A industria tivo un ritmo positivo de crecemento de vendas, produción e demanda, aínda que vai perdendo importancia dentro do conxunto de actividades económicas a causa da terciarización xeral da economía e do emprego.

A crise financeira de 2007, xurdida inicialmente nos Estados Unidos, afectou posteriormente a toda a economía mundial. Na Unión Europea iniciouse unha tendencia xeral á baixa, que en España reflectiuse nunha recesión da carteira de pedidos, un aumento dos *stocks* e unha desaceleración do emprego.

A incorporación de novos países á UE afectou á industria española por diversos motivos: estes países gozan dunha maior proximidade ao grande eixe industrial europeo que constitúen os países nórdicos, Alemaña e o norte de Italia; ademais, a estrutura produtiva é semellante á española, a man de obra máis barata, e a súa produtividade e cualificación en alta tecnoloxía, maior. Así mesmo, o investimento de capital estranxeiro permitiulles a implantación de empresas de alta tecnoloxía, co que aumentou o seu potencial industrial dentro da UE.

Un dos sectores da industria española máis afectados é o dos automóviles, no que España mantivo un bo ritmo de exportacións; o sector está dominado por empresas de capital estranxeiro que poden deslocalizar as industrias na procura de menores custos.

O actual tecido industrial español estase a incorporar á globalización económica, de maneira que as nosas zonas industriais se configuran como puntos dunha rede de produción a nivel mundial. Nunha economía globalizada, as empresas buscan a competitividade para aumentar a súa cota de mercado; disto derívanse as causas da deslocalización: a busca de menores custos laborais, esixencias medioambientais e de mellores condicións fiscais e técnicas. Por esta razón, as empresas se trasladan a lugares como o Leste de Europa, Sueste asiático, China... As consecuencias das deslocalizacións son o incremento da taxa de paro e a perda de emprego no sector secundario, que tende cada vez máis a terciarizarse.